

משיב הרוח

ימי אהבה לשירה 26

חגיגת שירה ומוזיקה יהודית-ישראלית בירושלים

הזדהות

על תורת הסוד בשירה העברית

רביעי-מוצ"ש | י"ז- כ' באייר | 18-21 במאי

פסטיבל ימי אהבה לשירה ה־26 של משיב הרוח, "הַזְדָּהָרֹת", מוקדש לשירה הנובעת ממעיינות תורת הסוד היהודית. הפסטיבל מתקיים השנה בשיתוף פעולה עם בית המדרש **זוהר חי ומכון הרטמן**, חיבור המוּנָע מן התשוקה המשותפת לשירה וליצירה הדבקות באינסוף. גם התזמון השנה מיוחד, אביבי ותואם את הנושא, באשר ימי אהבה לשירה נפתחים בליל ל"ג בעומר, ליל ההילולה של ר' שמעון בר יוחאי.

אנחנו מבקשים להקדיש השנה את אירועי הפסטיבל לתמות ולעולמות הקשורים ברז ובנסתר: לפואטיקה של ספר הזוהר ולהשפעתה על השירה והתרבות העכשווית; למקומה של השכינה בשירה החדשה; לכתיבה קבלית אוטוביוגרפית ולעיון בקטעי יומן אישיים של מיסטיקאים; ליחסים בין המסורות המיסטיות הגדולות ובין השירה הנכתבת בהשראתן; לקשר שבין העיסוק במיסטיקה ובין חקר ומימוש של גבולות הקיום (מוות, שיגעון וכפירה); להיכרות עם קבלת ר' אברהם אבולעפיה ויחסו המיוחד לשפה ולכתיבה; לשירת נשים צופנת סוד, ולתופעה של מיסטיקאים כותבי פיוט ושיר.

שני אירועי זום יפתחו השנה את הפסטיבל אל הזירה הבינלאומית: אירוע ישראל־ארה"ב בנושא השכינה, ואירוע ישראל־אוקראינה בעקבות המלחמה וביחס לתרומתן האפשרית של השירה ושל המיסטיקה לתהליכי ריפוי.

חלק מיוחד בפסטיבל הוא "תיקון חצות", "לילה לבן" של סדנאות לימוד ויצירה מגוונות, מבתי היוצר של משיב הרוח, זוהר חי והתכנית לרבנות ישראלית, לאורך ליל ל"ג בעומר. למסע העמוק הזה הזמנו עשרות משוררות ומשוררים, ויוצרים מתחומים נוספים, ששפת יצירתם נושקת לשפת החוויה המיסטית ויונקת ממסורות מיסטיות בכלל ומתורת הסוד היהודית בפרט. אנחנו שמחים להזמין אתכם להצטרף אלינו לחגיגת השירה הזאת.

בואו בשלום!

יום רביעי > י"ז באייר > 18.5 > ליל לג בעומר > מכון הרטמן

מגופו של עולם אל אורח ערתי

השקת הגיליון המיוחד לשירה בהשראת הזוהר והמיסטיקה היהודית

18:00

מכון הרטמן

בהשתתפות << צוריאל אסף, דניאל בראון, משה דביר, בניהו טבילה, הדסה טל, נתנאל לאור, חרות לוביץ, בכל סרלואי, רות פוירשטיין, תרצה פוסקלינסקי שחורי, שרה פרידלנד בן ארזה, אסתר קמרון, אהובה רקנאטי
מוזיקה << תמר פילוסוף
מנחים << סיון הרשפי ויצחק כהן, עורכי הגיליון

נים ולא נים

חלומות, חזיונות ויומנים מיסטיים

19:30

מכון הרטמן

האירוע יעסוק בכתיבה קבלית אוטוביוגרפית ובעיון בקטעי יומן אישיים של מיסטיקאים שפעלו במאות ה-13-18 והותירו עדויות על עולמם הלילי, סמליהם הנפשיים, משאלותיהם ויחסיהם עם האלוהות ועם הזולת.
בשיחה בין **בנימין שבילי** ו**רות קראיאיונוב קניאל** נדון בשאלת המודעות הפואטית של הכותבים, בתשוקתם החיה לקרבת אל ולדבקות בשכינה, במשאלות האיון וההתמוססות, ובמעבריהם בין חלום לערות.
הקראה מתוך יומנו של ר' יצחק דמן עכו 'אוצר חיים': יהודה ליבס
מוזיקה << עדיה גודלבסקי

מליא יהון לרקיעיא

הפואטיקה של ספר הזוהר

21:00

מכון הרטמן

ספר הזוהר מתאפיין בשפה ייחודית, הן בלשונו הארמית הנבדלת מן הארמית התלמודית, הן בפואטיקה הסימבולית והמיתית שלו, הנושאת מבט של פליאה על העולם, מגלמת את החוויה המיסטית ואף מעוררת אותה. קרבתו לשפת השירה, לצד יסודותיו המיתיים, עושים את הזוהר מקור השראה ליוצרים עכשוויים רבים, גם מעבר לגבולות הגזרה של העולם הדתי-אמנוני.
האירוע זמנן יחדיו יוצרות ויוצרים מתחומי אומנות שונים ומעולם המחקר, לשיח מעמיק על אודות מכמני שפת הזוהר והשפעתה על התרבות.

בהשתתפות << שכרה אסולין, מיכל גוברין, אבישר הרשפי, יעקב ינאי ליון, חני כהן זדה, דבורה קיציס, נעמה שקד
מוזיקה << חגי הלברטל
מנחה << סיון הרשפי

תיקון חצות: סדנאות לימוד ויצירה אל תוך ליל ל"ג בעומר*

"הַיָּמִים הַבּוֹעֵרִים": על הסוד שבחיים ושמעבר להם

לימוד וכתיבה בהשראת ר' שמעון בר יוחאי ואש הכיסופים בזהר ובשירה.

מנחה << אבישר הר־שפי

23:00

מכון הרטמן

"הַחוּשׁ הַטֶּשִׁי": מאחורי הקלעים של עולם הזהר

מפגש מאחורי הקלעים של קולנוע רב־ממדי, מלא סוד וזהר. נפש, אדם, תמונה, תנועה וקול. מבע קולנועי, תפקיד השחקן, והצופה היודע־כול.

מנחות << ציפי חורי ואורית רז

"בְּקִשְׁת הַפְּנִים": סדנה בחומר

נלמד על הנסירה במיתוס הבריאה ועל המסע אל הארת הפנים. נתבונן במצבי פנים ואחור וניצור אותם בחומר.

מנחה << הדסה פרומן

אֵינִי חַיֵּב לַחַיּוֹת אֶךְ מִתִּי פְּעַמִּים

המיסטיקה של האי־הוויה בשירה היהודית־רוסית 1922–2022

עיין בחוויה הפוסט־אפוקליפטית של השירה הרוסית והיהודית־רוסית של המאות ה־20–21. דרך קריאה משותפת בתרגומים שונים לעברית ואנגלית, נבחן את הזיקות של הספרות החינוכית, הזהרית והחסידית לשירה הרוסית המודרנית.

מנחה << מישה ווגמן מקהילת הסמבטיון

(המפגש יתקיים בעברית ואנגלית)

"וְהָיָה לְנַפְשׁ אַחַת חַיָּה": סדנת התבוננות וכתיבה

איך אפשר לחיות את האי־סוף?

נסה לפגוש מעט, במילים ובלי מילים, בתנועה פנימה והחוצה, משהו עמוק, פשוט, מעבר לנו ובתוכנו.

מנחה << נעמה שקד

"כְּאֵלֶּף שְׁמֵשׁוֹת זֹהָרוֹת": מפגש 'זיכר' סופי

קריאה בשירה מיסטית מן המסורת הסופית, וטקס 'זיכר' (מלשון הזיכרות) במחול ובהגייה ריטואלית של שמות האל.

מנחה << ייני אהרון

מוזיקה ומיסטיקה בתפילה: סדנת ניגונים וכוונות

בסדנה נלמד ניגונים מקוריים, נעמוד על מקצת כוונות התפילה ממסורות קבליות, ונקיים שיח על חוויית התפילה שלנו.

מנחה << הרב אור זוהר

קבלה ופסיכואנליזה: על היכולת להיות לבד, בין רשב"י לויניקוט

בסדנה זו, בליל הסתלקותו של רשב"י ופרידתו מחבורתו ומעלמא הדין, נלמד יחד מאמר (או יותר) מספר הזהר העוסק בחוויה הרגשית שבין הלבד ליחד. נשאל את עצמנו מהי המשמעות העמוקה ונסה ללמוד את דברי הזהר גם אל מול הגות פסיכואנליטית, בדגש על הפסיכואנליטיקאי והתיאורטיקן דונלד ויניקוט.

מנחה << בן ברדיצב

* בתשלום

2:30

מכון הרטמן

כָּאן סוּף פְּתוּחַ, שָׁם נֶצַח תָּם:

שׁוֹתֵפוֹת גּוֹרֵל וְשִׁירָה בְּשַׁעַת מִלְחָמָה

14:00

בימים של מלחמה שמזעזעת את אמות הסיפים ומטלטלת אומות ויחידים, השירה היא חוט של תקווה שמזכירה את ניצחון הרוח וכוח התפילה. ננוע בין שלוש לשונות בחיבורים בין שירה אוקראינית, רוסית ועברית, מתוך בקשת חיבור וחיפוש אחר מים חיים.

בהשתתפות << אלכס אורבך, אסף ברטוב, גלידנה זינגר, קתרינה מילצינינה, לסיק פנסיוק, נדיה עדינה רוז

אנימציה לשירים << מקס אפשטיין ואולגה גולצר, סטודיו ילדי הפרא
מנחה << אלכסנדרה מנדלבוים קופייב

הֵי לִי אֲחוֹת, הֵי לִי אִם:

עַל הַפְּנִייה לְשִׁכְנָה בְּשִׁירָה עֶשְׂוִיית בְּאֶרֶץ הַבְּרִית וּבִישְׂרָאֵל

16:00

שיח בין משוררות והוגות על הפנייה הפואטית והליטורגית לשכנה בשירה עכשווית בישראל ובארצות הברית, ושורשיה בספרות הסוד היהודית. נשוחח על המפנה התיאולוגי והמגדרי המחייב בפנים וסמלים חדשים את האלהות, בו כותבים וכותבות מבקשים באלוהות לא רק 'אב הרחמן', 'מלך קדוש', אלא גם 'עין החיים', 'אחותי', 'שכינה', 'אם'.

משתתפות << אליסה אוסטרקר, תמר אלעד־אפלבוים, ארתור גרין, רות קראיאונוב קניאל, ביטי רואי
מנחה << ליאור זקס שמואלי

הַמֶּלֶךְ עוֹמֵד בְּשֶׁקֶד:

חֲגִיגָה שֶׁל שִׁירָה מִיִּסְטִית מְתוֹרְגֶמֶת

18:00

מכון הרטמן

שפת החוויה המיסטית נוכח כל הדתות הגדולות, ומנביעה לאורך הדורות שירת כיסופים ותשוקה לאל חי. באירוע נפגוש בשירה מיסטית מתורגמת, מבית היוצר של כמה מן המשוררים היהודים הגדולים ששפת כתיבתם לא הייתה עברית, אך תורת הסוד היהודית היוותה עבורם מקור השראה מרכזי. נוסף לכך נבחן את השפעת המיסטיקה היהודית על השירה העברית, אל מול השפעותיהן של המיסטיקה הנוצרית וחוכמת הזן בודהיזם על מבחר משירת העולם.

בהשתתפות << משה אידל – על שירת פאול צלאן, נדב הלפרין – על שירתו של לאונרד כהן, לילה קמחי – על שירת רילקה ומרי אוליבר

מוזיקה << רשי ושירה בר רשי
מנחה << הדס גלעד

מֵאֲרֻבָּעָה יוֹצֵא אֶחָד:

עַל מִיִּסְטִיקָה וּגְבוּלוֹת הַקִּיּוּם

19:30

מכון הרטמן

מיסטיקה, מעצם היותה עוסקת במה שמעבר, פורמת לעיתים את הגבולות הברורים של מרחבי היוםיום. סכנת המוות, השיגעון והכפירה התקיימו תמיד לצד העיסוק המסודר בתורות מיסטיות, כאופציה אנרכיסטית, כצל וכאזהרה. בהשראת סיפור הפרדס הידוע ממסכת חגיגה, נבקש להתבונן בקשר שבין העיסוק במיסטיקה לחקירה ומימוש של גבולות הקיום.

בהשתתפות << יעקב ביטון, עמיחי חסון, נעמי חשמונאי, הדסה פרום
מוזיקה << מיקה דוארי

מנחה << דעאל רודריגז גרסיה

דָּם וְדִיּוֹ:

בַּעֲקֹבַת תּוֹרַתוֹ וּדְמוּתוֹ שֶׁל אֲבָרָהָם אֲבוּלְעִפִּיה

21:00

מכון הרטמן

"ונקה עצמן ובגדיך, ואם תוכל יהיו כולם בגדים לבנים, ואחר כך תיקח בידך דיו ועט ולוח, והחל לצרף אותיות". אחד המיסטיקאים המרתקים במסורת המיסטית היהודית הוא ר' אברהם אבולעפיה, מקובל ספרדי בן המאה השלוש־עשרה, שנודה בידי הרשב"א וכתביו הוחרמו. למרות זאת ולמרות שלא ראו אור בדפוס עד לשנים האחרונות, כתביו המשיכו להתקיים במשך מאות שנים והשפיעו בעקיפין על מסורות מיסטיות מקובלות ועל זרמים באומנות המערבית במאה העשרים.

אבולעפיה העניק משמעות מרכזית לשימוש בטכניקות כדרך להשגת החוויה המיסטית, אחת החשובות שבהן היא הכתיבה. באירוע נבקש לערוך היכרות ראשונית עם תורתו ועם הדרכים שבהן היא מוצאת את דרכה ללב היצירה בישראל במאה העשרים ואחת.

בהשתתפות << סיגלית בנאי, אברהם לידר

מוזיקה << גל יעקובי

מנחה << יצחק כהן

יום שישי > י"ט באייר < 20.5 < מכון הרטמן

הַזְמִיר קוֹרָא לְאֱלֹהִים:

10:00

מכון הרטמן

מפגש בין תורת הסוד היהודית למיסטיקה הסופית, ושירת האהבה שלהן לאלוהים

בתורת הסוד היהודית ובחוכמת הסופיות יש הרבה מן המשותף: העיסוק במסע הנשמה בעולם הזה, הדגש על עבודת הלב, בקשת ההתעוררות, ועוד. מעל לכול, משותפות להן הדבקות והאהבה לאלוהים, שהדימוי הרווח ביותר עבורו הוא "האהוב, הדוד, החבר". נוכחותו בבריאה ובאדם ודאית וזמינה תמיד, וההתקרבות אליו פותחת את הרוח והתודעה אל פסגותיה המיסטיות והאקסטטיות. מתוך כך נבעה בשתי המסורות שירת אהבה יפהפיה לאינסוף ברוך הוא.

באירוע נתכנס לשיח יוצרים וחוקרים שחיבור העולמות היהודי סופי נוכח בחייהם ובכתיבתם, ונשתתף ב"סמע", "חברים מקשיבים לקולך" - בו נקשיב פנימה לניגון סופי ולפעימות ליבנו.

בהשתתפות << חאלד אבו ראס, הדס גלעד, מלילה הלנר אשד, צילה זן בר צור

מוזיקה << גל עמר

מנחה וסמע << ייני אהרון

וְאֵת אֵינֶךָ, אֵת אֵינֶךָ, אֵת אֵינֶךָ (י"ב וי"ג בת מרים לזכר רחל)

11:30

מכון הרטמן

על האין ועל היש בשירתן של שלוש משוררות

שיחה ומפגש בין משוררות ותיקות וצעירות על דמויותיהן של זלדה, מרים חלפי ויוכבד מת מרים. עיון בקווים מיסטיים גלויים וסמויים בשירתן, כיסופיהן אל הנשגב, דיאלוג עם משוררות אחיות, הקריעה בין האימהות לשירה, אהבה ותשוקה נשית, מגע עם השכינה, והבלתות של תורת הסוד.

רחל חלפי ובכל סרלואי - על מרים חלפי (בְּרוּךְ)

אסתר אטינגר רוני אלדד - על זלדה

הדסה טל ובתאל קולמן - על יוכבד בת מרים

מוזיקה << אפרת אפטר

מנחה << רות קראיאיונוב קניאל

מוצ"ש < כ' באייר < 21.5 < מכון הרטמן

דודי נחמד אין לו סוף:

מיסטיקאים כותבים שירה

22:00

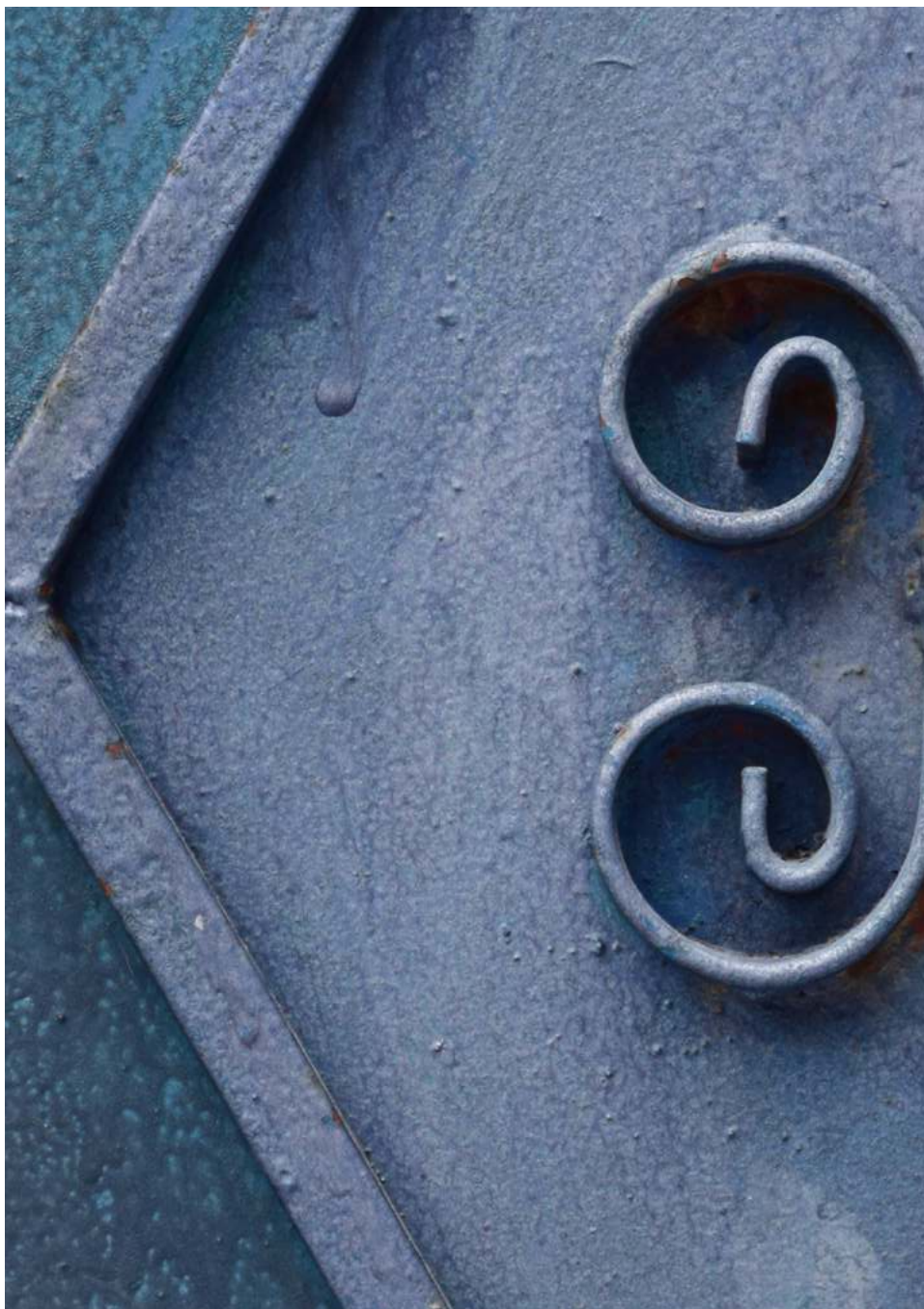
מכון הרטמן

לצד משוררים שכתבו מיסטיקה, פעלו גם מיסטיקאים שכתבו שירה. למרות שרבי יעקב אבוחצירא, הלל צייטלין, הבן איש חי והרב קוק לא הגדירו את עצמם כמשוררים או פייטנים 'מקצועיים' והיו עסוקים בעיקר בכתיבה הגותית - הם כתבו גם שירה ופיוטים, שבחלקם אף הולחנו ומבוצעים עד היום.

מה מקום השירה בעולמם הרוחני? האם מדובר פשוט בכישרון, השפעות סביבתיות, מענה על צרכי הקהילה? ושנא מתקיים כאן גם קשר עמוק יותר בין הכתיבה לבין תפיסת העולם הרוחנית שלהם?

את האירוע החותם של הפסטיבל נקדיש לארבע דמויות הפלא האלה, שפעלו באזורים גיאוגרפיים שונים, באחת התקופות הסוערות ביותר שידעה היהדות.

בהשתתפות << אבי טאוב, בניהו טבילה, יונתן קונדה, מרים גולן
מוזיקה << אלחנן פרידמן, יאיר הררי, רבקה רביבו
מנחה << יצחק כהן

האירועים יתקיימו:

במכון הרטמן, רחוב גדליה אלון 11, ירושלים

**הכניסה לאירועים חפשית בהרשמה מראש.
עלות סדנא בלילה הלבן - 30 ש"ח, עלות השתתפות בכל הלילה הלבן - 50 ש"ח
(מספר המקומות מוגבל ומומלץ להירשם מראש)**

במהלך הפסטיבל תתקיים מכירת גיליונות משיב הרוח מכל השנים החל מ-10 ש"ח בלבד לגיליון.

ניהול אומנותי < סיון הר שפי, יצחק כהן ורות קראיאיונוב קניאל
ניהול הפסטיבל < אפרת כהן
הפקה < הדס קדרון
פרסום ושיווק < יובל נעים
גיליון פסטיבל < אילנה הדרי-קם
צילום ועיצוב < אלעד ליפשיץ

* ייתכנו שינויים. התוכנית בכפוף להנחיות משרד הבריאות
(עקבו אחר עדכונים באתר ובפייסבוק)

מְשִׁיב הַרוּחַ

לתרבות יהודית ישראלית ע"ר

גיליונות חדשים מבית מְשִׁיב הַרוּחַ:

פ"א - מזמור י"ח

פ"ב (גיליון ללא נושא)

פ"ג - גיליון פסטיבל - הַזְדָּהֳרֹת

ובקרוֹב:

פ"ד - אלה הדברים - גיליון בהשראת חומש דברים

פ"ה - גיליון מסדרת שפתי תפתח

פ"ו- גיליון מזמור י"ט

ערכו מני למְשִׁיב הַרוּחַ.

חמישה גיליונות לשנת 2022 ב־180 שקלים בלבד

ומתנה - גיליון עבר

mashiv.org.il וב-f מְשִׁיב הַרוּחַ